

ZAKON Br. 05/L-030

O PRESRETANJU ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA

Skupština Republike Kosova;

Na osnovu člana 65. (1) Ustava Republike Kosova,

Usvaja:

ZAKON O PRESRETANJU ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA

**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE**

**Član 1.
Cilj zakona**

1. Ovaj zakon uređuje procedure i uslove presretanja elektronskih komunikacija koje državne institucije, osnovane na osnovu zakona, vrše za potrebe krivičnog postupka kao i procedure i uslove presretanja za potrebe bezbednosti Republike Kosova i njenih građana.
2. Ovaj zakon određuje pravila, obaveze i procedure mrežnih operatera i provajdera usluga u vezi sa obradom određenih podataka sa njihove strane.
3. Ovaj zakon određuje obaveze i ovlašćenja državnih institucija osnovanih prema zakonu radi garantovanja poštovanja ljudskih prava i sloboda u procesu zakonitog presretanja, kao i kontrolu sprovođenja procedura presretanja.

**Član 2.
Delokrug**

Ovaj zakon se primenjuje u svim ovlašćenim institucijama, organima nadležnim za davanje naloga sa presretanje za mrežne operatere i provajdere javnih usluga koje je Regulatorni autoritet za elektronske i poštanske komunikacije licencirao, kao i drugim institucijama i organima definisanim ovim zakonom.

**Član 3.
Definicije**

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **poziv** - podrazumeva svaku fiksnu ili privremenu vezu koja je sposobna za prenos informacija između dva ili više korisnika sistema elektronskih komunikacija;

1.2. **presretanje** - podrazumeva zakonsku delatnost osiguravanja pristupa i pružanje elektronskih komunikacija presretanja jedne mete i podataka koji se povezuju sa pozivom kod jedne ovlašćene institucije prema poglavlju 1. ili poglavlju 2.;

1.3. **presretanje elektronskih komunikacija** - podrazumeva presretanje govornih komunikacija, tekstualnih komunikacija ili drugih komunikacija kroz fiksne ili mobilne telefonske mreže. Ovo obuhvata i bilo kakvo sredstvo ili drugi sličan tehnološki sistem koji prenosi podatke koji uglavnom imaju za cilj da budu privatni;

1.4. **pristup** - podrazumeva tehničku sposobnost za povezivanje sa komunikacionim centrom na takav način da ovlašćena institucija, nakon Naloga za presretanje, može uzeti i nadgledati komunikacije i podatke koji se povezuju sa pozivima koji su sprovedeni u taj centar;

1.5. **predmet presretanja** - podrazumeva jedno ili više lica identifikovanih u zakonitom ovlašćenju koje je izdao nadležni sud na osnovu Zakonika o krivičnom postupku Kosova i/ili Zakona o Kosovskoj obaveštajnoj agenciji i dolaznim i odlaznim komunikacijama onih koje treba presretati i nadgledati;

1.6. **objekat presretanja** - podrazumeva signale, pisane materijale, slike, audio-vizuelne podatke ili druge vrste informacija za dobijanje ili prenošenje putem opreme za elektronsku komunikaciju;

1.7. **jedinice za vezu** - podrazumeva fizičku lokaciju tehničke opreme pod upravom i kontrolom glavnog državnog tužioca, kako je predviđeno članom 15. ovog zakona;

1.8. **nadzorni centri** - podrazumeva odvojene infrastrukture Policije Kosova i Kosovske obaveštajne agencije određene članom 17. ovog zakona;

1.9. **ovlašćeni službenik** - podrazumeva službenika koji je ovlašćen, da prema sudskom nalogu sprovodi sve mere i sredstva za presretanje koje su određene nalogom za presretanje;

1.10. **minimizacija prema sudskom nalogu** - podrazumeva tehnički proces prema kojem ovlašćeni zvaničnik prema sudskom nalogu filtrira uzete podatke u toku prisluškivanja koji nisu objekt istrage;

1.11. **mrežni operator** - podrazumeva zakonski licenciranog operatera javne infrastrukture elektronske komunikacije, koja omogućava prenošenje signala između poslednjih definisanih tačaka mreže žicom, mikro-talasima, optičkim sredstvima ili elektromagnetnim sredstvima;

1.12. **ciljana usluga** - podrazumeva uslugu u vezi sa metom presretanja i obično navedenu u zakonitom ovlašćenju za presretanje;

1.13. **elektronska komunikacija** - podrazumeva svaki prenos znakova, signala, pisanja, slika, zvuka ili podataka bilo koje vrste koji se prenose u celini ili delimično žicom, radiom, elektromagnetskim, foto -elektronskim ili foto-optičkim sistemom;

1.14. **komunikacija** - podrazumeva svaku informaciju razmenjenu ili prenesenu između određenog broja učesnika putem javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga. Ovo ne uključuje nijednu informaciju koja se prenosi kao deo radiodifuznog servisa preko

elektronske komunikacione mreže, osim u slučaju kada se informacija može odnositi na identifikovanog pretplatnika ili korisnika, koji prima ovu informaciju;

1.15. **elektronska pošta** - podrazumeva svaku poruku u obliku teksta, glasa, zvuka ili slike u poruci poslate preko javne mreže za komunikaciju, koja može da se čuva u mrežu ili u terminalnoj opremi primaoca sve dok je on ne primi;

1.16. **provajder usluga** - podrazumeva zakonski licenciranog preduzetnika koji pruža jednu ili više javnih elektronskih komunikacionih usluga i čija se oprema sastoji u potpunosti ili delimično od prenosa i putovanja signala u elektro-komunikacionoj mreži;

1.17. **podaci koji se povezuju sa pozivom** - podrazumeva podatke koji signaliziraju informacije koje prolaze između ciljne usluge i mreže ili drugog korisnika. Uključuje signalne informacije koje se koriste za uspostavljanje poziva i za kontrolisanje njegovog napretka (npr. Poziv na čekanje, preusmeravanja poziva). Podaci koji se povezuju sa pozivom takođe uključuju informacije o pozivu koji je dostupan operatoru mreže/provajderu usluga (npr. trajanje konekcije);

1.18. **RAEKP** - podrazumeva Regulatorni autoritet za elektronske i poštanske komunikacije;

1.19. **podaci** - podrazumevaju saobraćaj podataka, podatke o lokaciji i druge potrebne podatke za identifikaciju pretplatnika ili korisnika;

1.20. **korisnik** - podrazumeva bilo koje fizičko lice koje koristi javno dostupne elektronske komunikacione usluge, za privatne ili poslovne svrhe, bez neophodnosti prethodne pretplate na ovu uslugu;

1.21. **telefonska usluga** podrazumeva poziv (uključujući glas, govornu poruku i video konferenciju), dopunske usluge (uključujući prenošenje poziva i preusmeravanje poziva) i poruke i multimedijalne usluge (uključujući i usluge za kratku poruku, dodatne multimedijalne usluge);

1.22. **zakoniti nalog** - podrazumeva zakoniti nalog za presretanje izdat prema poglavlju I ili poglavlju II ovog zakona;

1.23. **DAZLP** - podrazumeva Državnu agenciju za zaštitu ličnih podataka;

1.24. **ZKPK** - podrazumeva Zakonik o krivičnom postupku Kosova;

1.25. **KOA** - podrazumeva Kosovsku obaveštajnu agenciju;

1.26. **PNPP** - podrazumeva Poverenika za nadgledanje postupka presretanja elektronskih komunikacija;

1.27. **usluge za kratke poruke ("SMS")** - podrazumeva pisanu poruku za komuniciranje između elektronskih oprema komunikacije uključujući, ali ne ograničavajući se na, one mobilnih telefona, pejdžere i ostalu opremu mobilne komunikacije;

1.28. **za potrebe ovog zakona Meta-podaci** – podrazumeva sve podatke u vezi sa

komunikacijama koji podležu nalogu za zakonsko presretanje uključujući, između ostalog, vreme, trajanje, izvor, destinaciju, lokaciju i vrstu opreme za prenošenje ili prijem uključenu u komunikacije, ali koja isključuje sadržaj jedne komunikacije.

Član 4.

Osnovni principi presretanja

1. Osnovni i vodeći principi u slučaju presretanja u skladu sa ovim zakonom su:

1.1. poštovanje svih osnovnih ljudskih prava i sloboda koja su poznata i zagarantovana Ustavom i Evropskom konvencijom za ljudska prava i slobode, uključujući i kako su tumačeni od strane Evropskog suda za ljudska prava kroz njegovu sudsku praksu;

1.2. zabrana presretanja bez odgovarajuće sudske odluke. Zakonitim presretanjem se smatra samo presretanje za koje je nadležni sud izdao zakonitu odluku za odobravanje presretanja.

2. Prilikom donošenja odluke za presretanje, nadležni sud ima obavezu da se brine o:

2.1. suštini ličnih prava i sloboda lica za koje je podnet zahtev za presretanje;

2.2. značaju, potrebi presretanja i proporcionalnosti;

2.3. prirodi, sredstvima i obimu presretanja;

2.4. izveštaju između cilja koji se nastoji postići i mogućnosti realizacije ovog cilja sa drugim istražnim metodama i

2.5. poverljivosti i objektivnosti tokom obavljanja presretanja.

3. Prilikom odlučivanja o zahtevu za presretanje i pre nego da se ovlasti presretanje kao istražna ili mera prikupljanja informacija, nadležni sud osigurava da su iscrpljene sve ostale istražne mere ili prikupljanje informacija.

4. Na osnovu Ustava Kosova, gde je sloboda izražavanja i medija zagarantovana i predstavlja standard ljudskih prava u jednom demokratskom društvu, nadležni sud je odgovoran da štiti prava novinara za čuvanje izvora informacija i za neotkrivanje zaštićenog izvora informacije određene Zakonom o zaštiti novinarskih izvora Zakonikom Kosova o krivičnom postupku tokom obavljanja njihove funkcije kao deo slobode izražavanja i javnog informisanja, zajedno sa garancijama Evropske konvencije za ljudska prava i slobode i praksom Evropskog suda za ljudska prava o zaštiti novinarskih izvora.

Član 5.

Vrste presretanja

1. Za potrebe ovog zakona, ovlašćene institucije će sprovoditi presretanja za sledeće potrebe:

1.1. presretanje za potrebe krivičnog postupka i

1.2. presretanje za potrebe bezbednosti Republike Kosova i njenih građana.

Član 6.

Postupak odlučivanja o presretanju

1. Postupak za zakonito presretanje se odvija u tri posebne faze:

1.1. podnošenje zahteva za presretanje od strane institucije ovlašćene zakonom;

1.2. razmatranje, usvajanje i podnošenje zahteva za presretanje i

1.3. sudski nalog za presretanje.

2. Zakonito presretanje za potrebe ovog zakona se može realizovati samo nakon prolaska kroz tri faze postupka iz stava 1. ovog člana.

Član 7.

Ograničenja u presretanju

Organ nadležan za izdavanje naloga za presretanje i ovlašćene institucije se obavezuju da štite prava novinara radi čuvanja izvora informacije i razotkrivanje zaštićenog izvora informacije od strane lica koji učestvuju kao profesionalci (novinari) u objavljivanju informacije ili kao član uređivačkog odbora medija i njegovih pomoćnika određenih Zakonom o zaštiti novinarskih izvora, Zakonikom o krivičnom postupku Kosova i Ustavom Republike Kosova.

POGLAVLJE II

PROCEDURE I USLOVI PRESRETANJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA ZA POTREBE KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 8.

Ovlašćene institucije za podnošenje zahteva za zakonito presretanje

1. Za potrebe krivičnog postupka, državni tužilac je jedina ovlašćena institucija za podnošenje zahteva za zakonsko presretanje elektronskih komunikacija pri nadležnom sudu.

2. Institucije ovlašćene za podnošenje zahteva državnom tužiocu za zakonito presretanje za potrebe krivičnog postupka su: Policija Kosova, Carine Kosova, Policijski inspektorat Kosova, Poreska administracija Kosova kao i Misija Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu - EULEX, prema ovlašćenjima koja su data važećim zakonodavstvom u Republici Kosovo.

3. Ovlašćene institucije na osnovu stava 2. ovog člana će sprovoditi ovlašćenja iz ovog člana samo u cilju obezbeđivanja neophodnih podataka za realizaciju njihovih zakonskih obaveza.

4. Nijedna od institucija navedenih u stv. 1. i 2. ovog člana nema pravo, niti ovlašćenja da podnese zahtev za presretanje za pitanja ili aktivnosti koje nisu predviđene zakonom i koje ne spadaju u oblast odgovornosti i njihove zvanične aktivnosti.

Član 9.

Zahtev za presretanje

1. Zahtev za presretanje se treba izraditi u dovoljnom broju primeraka. Jedna kopija se deponuje pri državnom tužiocu i jednu zadržava sama institucija koja zahteva izdavanje Naloga za presretanje.

2. Pored uslova određenim u članovima 84. - 100. Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosova, jedan zahtev ovlašćene institucije za zakonsko presretanje treba biti u skladu sa članom 4. ovog zakona kao i da sadrži sledeće informacije:

2.1. podatke službenog lica i nadzornika, kao i funkcije onih koji zahtevaju meru presretanja;

2.2. lične podatke i adresu subjekta koji podleže meri presretanja ukoliko se znaju;

2.3. pravni naziv mere i njena tačna zakonska osnova;

2.4. opis telekomunikacija koje će se presretati za ciljeve krivičnog postupka i podaci operatora telekomunikacija koji pruža uslugu subjektu koji će biti presreten;

2.5. detaljno obrazloženje kroz koje se dokazuje da je presretanje neophodno, kao i obrazloženje da se podaci koji se zahtevaju ne mogu obezbediti drugim sredstvima istraživanja ili obezbeđivanja informacije;

2.6. vremenski okvir u okviru kojeg se zahteva presretanje.

Član 10.

Nadležni organ za davanje naloga za mere presretanja u krivičnom postupku

1. Mera presretanja elektronskih komunikacija, uključujući i tekstove poruka ili druge elektronske poruke, presretanje komunikacija kroz kompjutersku mrežu se trebaju naložiti samo od strane suda na zahtev državnog tužioca, osim u slučajevima kada u hitnom krivičnom postupku deluje prema privremenom nalogu datom u pisanom obliku u skladu sa principima ovog zakona.

2. U hitnim krivičnim postupcima, nadležni organ za pisano davanje naloga za privremene mere presretanja je i državni tužilac, u smislu člana 91. ZKPK-a.

3. Privremeni nalog iz stava 2. ovog člana neće imati efekat za bilo koju informaciju ili dokaz koji je primljena tokom ovog perioda, neće biti zakonski ukoliko se takav nalog ne potvrdi pismeno nadležni sud u roku od tri (3) dana od dana njegovog izdavanja kao i nalog iz stava 2. ovog člana se ne može ponoviti.

4. Državni tužilac je dužan da po službenoj dužnosti (ex officio), pre izdavanja privremenog naloga garantuje poštovanje principa iz člana 4. ovog zakona.

Član 11.

Nalog za presretanje

1. Nalog za presretanje u krivičnom postupku treba da bude u skladu sa članom 4. ovog zakona.

2. Nalog za meru presretanja treba izdavati na period duži od šezdeset (60) dana od dana izdavanja naloga i može se produžiti samo prema kriterijumima koji su određeni ovim zakonom i ZKPK-om.

3. Pored uslova koje zahteva ZKPK, nalog za presretanje treba da sadrži i sledeće informacije:

3.1. obaveze kancelarije državnog tužioca, mrežne operatere i/ili provajdere usluga, kao i Sektora za presretanje;

3.2. instituciju koja je podnela zahtev;

3.3. lične podatke i adresu subjekta koji podleže meri presretanja ukoliko su poznati;

3.4. broj protokola;

3.5. rok ili rokove presretanja, gde se određuje datum i vreme početka i završetka;

3.6. telekomunikacionog operatera koji obezbeđuje komunikaciju;

3.7. krajnja sredstva koja koristi subjekat presretanja radi realizacije elektronskih komunikacija;

3.8. obrazloženje koje potvrđuje da je presretanje neophodno i da se podaci koji se zahtevaju ne mogu obezbediti drugim sredstvima istraživanja ili prikupljanja informacije.

4. Tokom sprovođenja naloga za presretanje ovlašćeni službenik je sudskim nalogom obavezan da minimalizuje presretanje.

Član 12.

Obaveze ovlašćenog službenika

1. Ovlašćeni službenik za presretanje na osnovu ovog zakona se obavezuje da sprovodi sve mere i sredstva određena nalogom o presretanju na način koji obezbeđuje originalnost, celokupnost i bezbednost podataka prikupljenih presretanjem.

2. Ovlašćeni službenik ima za obavezu da se osigura da se nijedno zakonsko presretanje ne vrši bez naloga za presretanje izdatog od strane relevantnog suda u skladu sa članom 11. ovog zakona.

Član 13.

Sektor presretanja u okviru Policije Kosova

1. Sektor presretanja u okviru Policije Kosova preko centra za nadgledanje realizuje tehničke procese presretanja posredstvom telekomunikacione opreme u korist državnih institucija za sprovođenje zakona i istraživanje krivičnih dela prema prethodnoj odluci donetoj na osnovu ovog zakona i ZKPK-a.

2. Sektor za zakonsko presretanje treba da osigura da nalog za presretanje sadrži sve potrebne

podatke iz člana 9. zakona i da izvrši samo zahteve izdate u potpunom skladu sa odredbama ovog zakona i ZKPK-a. Ukoliko zahtev ne sadrži sve podatke vraća se ovlašćenom službeniku.

3. Sektor za zakonsko presretanje evidentira zahtev za presretanje i vodi računa o popunjavanju formulara za prijem /predaju naloga za presretanje. Formular za primopredaju zahteva za presretanje treba da sadrži: vrstu naloga ili zahteva, detalje iz naloga za presretanje, ime osumnjičenog, podatke o ovlašćenom službeniku koji zahteva presretanje i njegovog nadzornika za sprovođenje naloga, spisak ovlašćenog osoblja za pristup presretanim materijalima, dokaze i druge relevantne materijale za presretanje, identifikacioni dokument ovlašćenog službenika ili njegovog delegiranog koji podnosi zahtev;

4. Svaki zahtev za presretanje potpisuje prijemni službenik i šef Sektora za presretanje.

5. Sektor za presretanje treba da bude na raspolaganju kroz dežurstvo dvadesetčetiri (24) sata sedam (7) dana u nedelji, uglavnom u hitnim slučajevima, kao što se predviđa Zakonikom o krivičnom postupku.

6. Nakon završetka preduzete mere, subjekat presretanja se upoznaje sa odredbama Zakona o krivičnom postupku.

POGLAVLJE III

PROCEDURE I USLOVI PRESRETANJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA ZA POTREBE BEZBEDNOSTI REPUBLIKE KOSOVA I NJENIH GRAĐANA

Član 14.

Procedure i uslovi presretanja elektronskih komunikacija za potrebe bezbednosti Republike Kosova i njenih građana

Presretanja za potrebe bezbednosti Republike Kosova i njenih građana se realizuju u skladu sa Zakonom o Kosovskoj obaveštajnoj agenciji, nakon izdavanja sudskog naloga sudije Vrhovnog suda, u skladu sa članom 4. o osnovnim principima presretanja određenih ovim zakonom.

Član 15.

Sistem presretanja

1. Sistem presretanja se sastoji od dva dela koji ne mogu da funkcionišu nezavisno, i to:

1.1. jedinica za vezu i

1.2. nadzorni centar.

2. Proizvodnja, stavljanje u promet, prodaja ili držanje sredstava za presretanje Elektronskih komunikacija, u smislu člana 15. stav 1. ovog zakona, dozvoljava se samo kada je u skladu sa važećim zakonima na Kosovu i vrši se po odgovarajućim procedurama kompetentnih organa, bez obezbeđivanja neke odluke Vlade.

3. Prostorije u kojima se smeštaju jedinica za vezu i nadzorni centri treba da garantuju potpunu bezbednost informacije dobijene presretanjem, uključujući sistem njihovog nadgledanja i upravljanja.

4. Svaki ulaz i izlaz u tim prostorijama treba registrovati i držati pod nadzorom sistemom nadzora dvadesetčetiri 24. sata, uključujući trag za identifikaciju službenika, datum i vreme ulaska, informacije i druge preduzete aktivnosti u tom vremenskom periodu, kao i vreme boravka, što garantuje kasniji pristup u vezi sa istragama nedoslednosti podataka ili druge verifikacije.

5. Takve prostorije treba da garantuju ograničen pristup slučajevima kada se primenjuje nalog za presretanje.

Član 16.

Jedinica za vezu

1. Jedinica za vezu je tehnička oprema koja omogućava ili sprečava presretanje krajnjeg uređaja nakon zakonitog naloga za presretanje izdatog od strane nadležnog suda pod upravom i kontrolom Glavnog državnog tužioca.

2. Jedinica za vezu treba da poseduje softver i tehnički sistem koji garantuje čuvanje punih tragova o njenom korišćenju u skladu sa ovim zakonom.

3. Jedinica za povezivanje treba da održava registre aktiviranja presretanja. Ti registri se čuvaju u skladu sa sekundarnim zakonodavstvom Tužilačkog saveta, nakon konsultacije i sporazuma sa Agencijom za zaštitu ličnih podataka i Regulatornim autoritetom elektronskih i poštanskih komunikacija, i izveštava se prema zahtevu za opažanje poverenika u sprovođenju funkcija određenih u poglavlju V ovog zakona.

4. Organ koji upravlja Jedinicom za vezu odgovara samo sudu i deluje samo na osnovu zakonitog sudskog naloga. Nakon prijema ovog naloga, organ omogućava i olakšava u tehničkom pogledu proces presretanja u nadzornim centrima koji se nalaze u Policiji Kosova i Kosovskoj bezbednosnoj agenciji.

5. Jedinica za vezu ne može da prenese presretane komunikacije institucija ili trećim stranama, sem onako kako je određeno nalogom koji ovlašćuje presretanje i u skladu sa zahtevima ovog zakona.

6. Jedinica za vezu se treba pridržavati zakonskih naloga i da sprovodi mere zahtevanog presretanja u što kraćem roku i bez nekog nepotrebnog zakašnjenja.

Član 17.

Paralelna presretanja

1. Jedinica za vezu treba da ima potreban tehnički i organizacioni kapacitet za sprovođenje paralelnih višestrukih presretanja za jedan cilj u nadzornim centrima kada to zahtevaju ovlašćene institucije nakon zakonite odluke nadležnog suda. U takvim slučajevima, službenici Jedinice za vezu, nadzornog centra, mrežnih operatera i provajdera usluga preduzimaju neophodne mere radi očuvanja identiteta ovlašćenih institucija i očuvaće tajnost presretanja prema ovom zakonu.

2. Tehnički standardi u vezi sa paralelnim presretanjima i maksimalnim brojem paralelnih presretanja za određeni broj pretplatnika određuju se sekundarnim zakonodavstvom donetim od strane RAEKP-a u saglasnosti sa glavnim državnim tužiocem, ali koje treba da budu u skladu sa principima određenim u članu 4. ovog zakona i najboljim evropskim praksama.

Član 18.

Nadzorni centar

1. Nadzorni centar podrazumeva odvojenu infrastrukturu ovlašćenih institucija u stavu 2. ovog člana, određenoj kao destinacija prenošenja za presretane komunikacije i podataka koji se povezuju sa pozivom neke određene mete presretanja, i gde je postavljen uređaj za nadgledanje i snimanje.

2. Nadzorni centri će biti smešteni u Policiji Kosova za presretanje elektronskih komunikacija u okviru poglavlja I ovog zakona za potrebe krivičnog postupka i uključujući sve zakonski ovlašćene institucije i biće smešteni u Kosovskoj agenciji za inteligenciju za presretanje elektronskih komunikacija u okviru poglavlja II ovog zakona za potrebe bezbednosti Republike Kosova i njenih građana. Nadzorni centri treba da poseduju softver i tehnički sistem koji garantuje čuvanje potpunih tragova o njihovom korišćenju.

3. Licima zaduženim određenim funkcijama ili obavezama u ili za proces presretanja u celini ili pojedinačno, zabranjuje se:

3.1. širenje ili korišćenje prikupljenih podataka izvan uslova ovog zakona ili važećih zakona;

3.2. tehnički proces presretanja, u potpunosti ili posebno, predstavlja klasifikovanu informaciju, čija se povreda kažnjava prema važećem krivičnom zakonodavstvu.

Član 19.

Obaveze mrežnih operatera

1. Svaki mrežni operater se obavezuje da o svom trošku realizuje potrebnu infrastrukturu u svojoj mreži, kako bi obezbedio sposobnost presretanja korisnika koji koriste njihove telekomunikacione usluge.

2. Infrastruktura koju realizuju telekomunikacioni operateri obuhvata jedinicu za vezu koja obezbeđuje sposobnost presretanja i koja treba da bude u skladu sa opremom nadzornih centara.

3. Mrežni operateri su obavezni da besplatno pružaju svaku uslugu u funkciji procesa presretanja.

4. Kada mrežni operateri unapređuju tehnologiju, obavezuju se da o njihovom trošku pokrivaju kontinuitet funkcionisanja procesa presretanja.

Član 20.

Princip poverljivosti presretanja

1. Svako zakonito presretanje koje omogućavaju Jedinica za vezu, nadzorni centri, mrežni operater i provajder usluga razvija se poštujući princip poverljivosti i predviđene procedure ovim zakonom na taj način da ni meta presretanja, ni neka druga neovlašćena osoba ne smeju da znaju za presretanje.

2. Nijedna informacija o metama presretanja i načinu na koji se vrše presretanja ne treba da se izveštava ili da se na neki način stavi na raspolaganje javnosti ili neovlašćenim licima, osim

ukoliko je to zahtevano zakonom.

3. Svaki prikupljeni podatak, sačuvan ili prenošen u vezi sa presretanjem, treba da se zaštititi kako bi se sprečila ili zabranila neovlašćena ili nezakonita upotreba podatka i tretiraće se prema standardima ovog zakona i drugim važećim zakonima.

Član 21. Bezbednost presretanja

1. Svako lice koje su zaposlili ili ugovorili Jedinica za vezu, nadzornih centri, i mrežni operater za instaliranje, funkcionisanje ili održavanje objekata, opreme, interfejsa i softvera presretanja, uključujući sve zaposlene koji tretiraju ili koji mogu da dođu do saznanja o presretanju, treba da imaju verifikaciju bezbednosti koju je izdala Kosovska bezbednosna agencija u skladu sa Zakonom br. 03/L-178 o klasifikaciji informacija i bezbednosnim verifikacijama.

2. Objekti, oprema, interfejs i softveri će se instalirati i koristiti za potrebe presretanja i treba da imaju verifikaciju koju je izdala Kosovska bezbednosna agencija kojom se potvrđuje da se uklapaju sa tehničkim i bezbednosnim potrebama određenim u sekundarnom zakonodavstvu izdatog od strane RAEKP-a.

Član 22. Nadzor i kazne

1. Nakon pismenog i obrazloženog podnošenja od strane ovlašćene institucije, Regulatorni autoritet za elektronske i poštanske komunikacije (organ) treba dati dozvolu mrežnom operateru ili provajderu usluga za preduzimanje svih neophodnih mera koje su potrebne da bi se obezbedilo usklađenost sa ovim zakonom i ostalim važećim zakonima za presretanja i sekundarnim zakonodavstvom donetom u skladu sa ovim zakonima.

2. U slučaju neslaganja mrežnog operatora ili provajdera usluga sa naredbom ili odlukom donetom u skladu sa stavom 1. ovog člana, kao i povrede odredaba definisanih stv. 1. i 2. člana 9. ovog zakona, organ, u skladu sa procedurama za ekonomske sankcije Zakona o elektronskim komunikacijama, može da kazni mrežnog operatora ili provajdera usluga kaznom od 86.000 evra do 7% od godišnjih prihoda od aktivnosti koje proizilaze iz elektronskih komunikacija, uzimajući u obzir i ozbiljnost neslaganja i njene implikacije za sprovođenje zakona ili nacionalnu bezbednost.

3. U slučaju ponovljenog neslaganja sa naredbama ili odlukama donetim u skladu sa stv. 1. i 2. ovog člana, organ može da izda naredbu o suspenziji ovlašćenja dotičnom mrežnom operateru ili provajderu usluga, do vremena kada je obezbeđena saglasnost sa nalogom organa.

4. U slučaju ponovljenog neslaganja sa naredbama izdatih u skladu sa stv. 1. i 2. ovog člana, koji dovodi ili je verovatno da će dovesti u pretnju nacionalnu bezbednost ili ozbiljno ometanje rada institucija u sprovođenju reda i zakona, organ može opozvati licencu/ovlašćenje dotičnog mrežnog operatora ili provajdera usluga.

5. Radi ostvarivanja svojih ovlašćenja iz ovog člana, organ se ovlašćuje da uđe i pregleda objekat i poslovanje dotičnog mrežnog operatora ili provajdera usluga u toku redovnog radnog vremena i da traži sve informacije i dokumentaciju od dotičnog mrežnog operatora ili provajdera usluga koje smatra potrebnim za ostvarivanje svojih ovlašćenja u skladu sa ovim članom.

Član 23.
Uništavanje podataka presretanja

Nakon postizanja cilja i obaveza ovlašćenih institucija i drugih relevantnih organa u okviru nadležnosti određenih zakonom i u okviru njihovog delokruga, podaci presretanja se trebaju uništiti u skladu sa obavezama određenim u ZKPK-u i Zakonu o KAI.

POGLAVLJE IV
ČUVANJE I UNIŠTAVANJE PODATAKA

Član 24.
Vrste podataka

Podaci u okviru ovog poglavlja će biti elektronski podaci definisani Zakonom o elektronskom komunikacijama, koji se odnose na uslugu kratkih poruka.

Član 25.
Čuvanje podataka

1. Svi podaci dobijeni kroz zakonito presretanje treba da se čuvaju na bezbedan način, kao što se zahteva Zakonikom o krivičnom postupku i Zakonom o Kosovskoj agenciji za inteligenciju.
2. Pristup podacima dobijenim putem zakonitog presretanja će se ograničavati striktno samo sa onim pojedincima koji su direktno uključeni u istraživanju pitanja sa kojim se povezuju podaci kao i sa pojedincima koji si potrebni za tehničko sprovođenje naloga za zakonito presretanje.
3. Samo podaci koji su direktno važni za službene istrage, službene istrage i istrage koje su u toku mogu se čuvati.

Član 26.
Čuvanje i uništavanje podataka u okviru nadzornog centra

1. Glavni državni tužilac ili njegov izaslanik će se osigurati da će se svaki podatak dobijen putem zakonitog presretanja čuvati samo unutar nadzornog centra, sve dok je ta informacija važna za otvoreno istraživanje.
2. Bilo koji podaci dobijeni kroz zakonito presretanje i svaka kopija koja se čuva u okviru nadzornog centra će biti trajno obrisani i/ili uništeni od strane glavnog državnog tužioca ili njegovog izaslanika u okviru tri kalendarskih meseci kada ne služe više istragama.
3. Glavni državni tužilac ili njegov izaslanik će obrisati i/ili uništiti svaki podatak koji je preostao od zakonitog presretanja koji se čuva u okviru nadzornog centra naj kasnije dvanaest meseci nakon završetka istrage.

Član 27.**Čuvanje i uništavanje podataka u okviru objekta za presretanje Kancelarije glavnog državnog tužioca ("GDT")**

1. Glavni državni tužilac ili njegov izaslanik će se osigurati da će se svaki lični podatak koji je dobijen putem presretanja čuvati samo u okviru objekta GDT-a za presretanje, onoliko koliko je značajan za otvoreno istraživanje.
2. Svaki podatak koji se dobije putem zakonitog presretanja i svaka njegova kopija, trajno će se obrisati i/ili uništiti od strane glavnog državnog tužioca ili njegovog izaslanika u roku od tri (3) meseca nakon što više ne služi istrazi.
3. Glavni državni tužilac ili njegov izaslanik obrisaće i/ili uništiti svaki preostali podatak koji je rezultirao od zakonitog presretanja najkasnije dvanaest meseci nakon završetka istrage.

Član 28.**Čuvanje i uništavanje podataka u okviru objekta za presretanja Policije Kosova**

1. Direktor Policije Kosova ili njegovi izaslanici će se osigurati da bilo koji podatak dobijen preko zakonitog presretanja čuvaće se samo u okviru objekta Policije Kosova za presretanje, onoliko koliko je značajan za otvoreno istraživanje.
2. Svaki podatak koji se dobija kroz zakonito presretanje i svaka njegova kopija, trajno će se obrisati i/ili uništiti od strane direktora Policije Kosova ili njegovog izaslanika, u roku od tri (3) kalendarska meseca nakon što neće služiti istragama.
3. Direktor Policije Kosova ili njegov izaslanik će obrisati i/ili uništiti svaki preostali podatak zakonitog presretanja, najkasnije devet (9) meseci nakon završetka istrage.
4. Tužilac koji zastupa glavnog državnog tužioca, nadgledaće lično uništavanje gore pomenutih podataka od strane Policije Kosova.

Član 29.**Čuvanje i uništavanje podataka u okviru Kosovske agencije za inteligenciju**

1. Direktor Kosovske agencije za inteligenciju ili njegovi izaslanici će se osigurati da će se bilo koji podatak koji je dobijen kroz zakonito presretanje čuvati onoliko koliko je značajno za jedno istraživanje koje se razvija i koje se direktno povezuje sa sprovođenjem naloga sudije Vrhovnog suda.
2. Svaki podatak koji se dobija kroz zakonito presretanje i svaka njegova kopija, trajno će obrisati i/ili uništiti direktor Kosovske agencije za inteligenciju ili njegov izaslanik, u okviru jednog (1) kalendarskog meseca nakon što neće više služiti istrazi koja se povezuje sa jednim zakonitim funkcionisanjem ovlašćenog presretanja od strane jednog sudije Vrhovnog suda.
3. Osim kada se odricanje od odgovornosti može uzeti u pisanoj formi od sudije Vrhovnog suda, direktor Kosovske obaveštajne agencije ili njegov izaslanik obrisaće i/ili uništiti bilo koji preostali podatak koji proizilazi od zakonitog presretanja, najkasnije devet (9) meseci od prvog presretanja.

4. Generalni inspektor Kosovske obaveštajne agencije će nadgledati lično uništavanje gore pomenutih podataka od strane Kosovske obaveštajne agencije.

Član 30.

Čuvanje i uništavanje podataka od strane mrežnih operatera i provajdera usluga

1. Mrežni operateri i provajderi usluga neće registrovati, čuvati ili kopirati podatke bilo kog poziva ili poruke.

2. Mrežnim operaterima i provajderima usluga se dozvoljava čuvanje meta-podataka maksimalno devet (9) kalendarskih meseci i slični podaci će staviti na raspolaganje ovlašćenoj instituciji, u skladu sa važećim Zakonima, za jedan period koji nije duži od devet (9) kalendarskih meseci.

3. Nakon isteka perioda od devet (9) kalendarskih meseci, mrežni operateri će obrisati i/ili uništiti podatke, kao i bilo koju njihovu kopiju.

4. Mrežni operateri treba da obezbede informacije Agenciji za zaštitu ličnih podataka i Povereniku za kontrolisanje zakonitosti presretanja u vezi sa količinom i vrstom podataka presretanja koje su uništili na šestomesečnom nivou.

Član 31.

Prelazni period

1. Operateri podataka i provajderi usluga će obezbediti, nabaviti, instalirati, održavati i koristiti tehničke objekte, opremu, interfejse i softvere u cilju sprovođenja zakonitog presretanja, kao i izvršiće potrebne organizacione aranžmane u cilju omogućavanja zakonitog presretanja kao što se zahteva sa ovim zakonom, u roku od šest (6) meseci nakon stupanja na snagu aktuelnog Zakona.

2. Podaci koji se povezuju sa telefonskim pozivima, uključujući sadržaje bilo koje komunikacije prikupljane i sačuvane od strane mrežnih operatera pre stupanja na snagu ovog zakona, nastaviće da se čuvaju od strane mrežnih operatera i staviće se na raspolaganje ovlašćenim institucijama u skladu sa važećim zakonom, za jedan period koji ne prelazi devet (9) meseci. Nakon isteka perioda od devet (9) meseci, podaci će se uništiti u skladu sa članom 13. ovog zakona.

3. Jedan predstavnik Agencije za zaštitu ličnih podataka i poverenik za kontrolu zakonitosti presretanja lično će nadgledati uništavanje podataka.

POGLAVLJE V

POVERENIK ZA NADZIRANJE PROCESA PRESRETANJA

Član 32.

Nadziranje presretanja

1. Kroz ovaj zakon se osniva mehanizam poverenika za nadziranje procesa presretanja komunikacija (Poverenik).

2. Poverenik je mehanizam koji je uspostavljen u okviru institucionalne strukture Sudskog saveta Kosova, koji vrši godišnju kontrolu zakonitosti presretanja komunikacija prema ovom zakonu i izveštava Sudski savet Kosova, državnog tužioca i odgovarajuće komisije Skupštine Republike Kosova na godišnjem nivou o eventualnim identifikovanim prekršajima.

3. Poverenik je nezavisan u obavljanju funkcija i obaveza koje su predviđene ovim zakonom i ima poseban budžet u okviru godišnjeg budžeta za funkcionisanje Sudskog saveta Kosova. O načinu trošenja budžeta poverenik podnosi izveštaj Sudskom savetu Kosova.

Član 33.

Imenovanje poverenika

Poverenika imenuje Sudski savet Kosova, iz redova sudija Vrhovnog suda Kosova. Poverenik se imenuje na četvorogodišnji (4) mandat. Poverenik izveštava Sudski savet Kosova i podleže principima određenim od strane sudskog Saveta Kosova.

Član 34.

Funkcije poverenika

1. Poverenik vrši redovnu godišnju kontrolu zakonitosti celokupnog procesa presretanja od strane ovlašćenih institucija sa ovim zakonom.

2. Godišnja kontrola obuhvata detaljno javno izveštavanje, čuvajući poverljivost podataka i ciljeva presretanja i koja analizira:

2.1. nadgledanje institucionalne koordinacije tokom sprovođenja presretanja elektronskih komunikacija u skladu sa zahtevima ovog zakona, uključujući eventualne povrede i izradu adekvatnih preporuka;

2.2. upoređivanje tragova presretanja u opremi u okviru 'Jedinice za vezu' i 'Nadzornog centra' i odluka o zakonitom presretanju donetim u tom vremenskom periodu;

2.3. nadgledanje, prema određenim uzorcima, pravnih standarda sudskih odluka o zakonitom presretanju donetim u tom vremenskom periodu i promovisanje njihovog ujedinjenja u okviru Sudskog sistema Kosova;

2.4. identifikaciju kršenja ovog zakona u sprovođenju procedura sprovođenja zakonitog presretanja;

2.5. verifikaciju ukoliko su ovlašćena lica u okviru ovlašćenih institucija za zakonito presretanje obavljali jedan sličan mandat i

2.6. verifikaciju uništenja informacija prikupljenih tokom presretanja, prema ovom zakonu, ZKPK-u, i Zakonu o zaštiti ličnih podataka.

3. Zaključci i moguće povrede pronađene od strane poverenika nemaju pravno dejstvo u krivičnom postupku i odlukama nadležnih sudova. Zaključke poverenika razmatra Sudski savet Kosova u slučajevima kada su povezani sa presretanjem u krivičnom postupku ili generalnim inspektorom KAI-a u slučajevima koji se povezuju sa zakonitim presretanjem za potrebe bezbednosti Republike Kosova i njenih građana.

4. U slučajevima kada se konstatuju prekršaji, Sudski savet Kosova ih rešava u Panelu za razmatranje nadgledanja i istraživanja prema ZKPK-u, dok ih generalni inspektor upućuje u okviru nadležnosti u skladu sa Zakonom o KAI.

5. Poverenik će obaveštavati Agenciju o zaštiti ličnih podataka i o nalazima izveštaja. Odgovarajuća agencija će u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima preduzeti radnje koje smatra potrebnim za rešavanje zaključaka i nalaza iz izveštaja poverenika.

6. U slučaju konstatacije neslaganja i tehničkih propusta koje se odnose ali ne samo izmenama podataka upoređivanih između podataka iz sistema operatera sa podacima tragova presretanja u opremi u okviru Jedinice za vezu i Nadzornih centara, neslaganja, nepoštovanja vremenskih rokova, naloga od strane mrežnih operatera i /ili provajdera usluga, poverenik će upoznati RAEKP sa nalazima izveštaja ukoliko ti prekršaji uključuju radnje licenciranih operatera od strane RAEKP-a. U slučaju nalaženja prekršaja od strane telekomunikacionih operatera, RAEKP te prekršaje adresira prema ovom zakonu i Zakonu o elektronskim komunikacijama, što se njihove nadležnosti tiče.

7. Poverenik ima potpuni pristup ovlašćenim institucijama za sprovođenje odluka o zakonitom presretanju i u svim pratećim tehničkim uređajima koje služe sličnom cilju.

8. Poverenik realizuje pristup iz stava 6. ovog člana u prostorijama KAI-a uz konsultaciju i nakon ovlašćenja generalnog inspektora KAI-a.

9. Poverenik realizuje pristup iz stava 6. ovog člana u prostorijama Policije Kosova uz konsultaciju sa generalnim direktorom Policije Kosova.

10. Poverenik treba da saraduje blisko sa Agencijom za zaštitu ličnih podataka u čuvanju ličnih podataka i privatnosti.

11. Poverenik ne može imati pristup sadržaju presretanog materijala.

12. Zaključci poverenika ne utiču na proces individualne žalbe pri Državnoj agenciji za zaštitu ličnih podataka (DAZLP).

Član 35.

Tehnička podrška za poverenika

Sudski savet Kosova će kroz interne akte regulisati angažovanje službenika, tehničku podršku i ostale potrebne procedure za realizaciju mandata poverenika najkasnije tri (3) meseci nakon stupanja na snagu ovog zakona.

POGLAVLJE VI PRELAZNE ODREDBE

Član 36.

Prelazne odredbe

1. Glavni državni tužilac u roku od šest (6) meseci od stupanja na snagu ovog zakona, stavlja u

funkciju jedinicu za povezivanje i procedure tranzitne infrastrukture i ljudske resurse.

2. Tokom ovog tranzitnog perioda, glavni državni tužilac se asistira od strane Policije Kosova i mrežnih operatera radi funkcionalizacije jedinice za vezu i trenutne procedure kako u tehničkom smislu tako i u smislu ljudskih resursa. Slična asistencija se treba podržati finansijski i od strane Tužilačkog saveta Kosova.

3. Podatke o pozivima u saobraćaju koje su, prema sudskom nalogu, mrežni operateri ili pružaoci usluga (provajderi) prikupili i sačuvali, u skladu sa zakonom i dalje treba da nastave sa čuvanjem za period od devet (9) meseci, nakon stupanja na snagu ovog zakona.

4. Mrežni operateri i pružaoci usluga (provajderi) treba da stave na raspolaganje prikupljene u sačuvane podatke u skladu sa stavom 3. ovog člana za period od devet (9) meseci nakon stupanja na snagu ovog zakona

Član 37.

Odredbe ovog zakona će prevladati u slučaju sukoba sa odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama.

Član 38.

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

Zakon br. 05/L-030

28. maj 2015.

Proglašeno Ukazom Br. DL-017-2015, dana 23.06.2015, od strane Predsednice Republike Kosova Atifete Jahjaga.